

PRZEWODNIK BIBLIOGRAFICZNY

mieściennik dla wydawców, księgarzy, antykwarzy,
jako też czytających i kupujących książki.

Wychodzi w Krakowie 1go każdego miesiąca w objętości $\frac{1}{2}$ — $1\frac{1}{2}$ arkusza. Przedpłata wynosi: rocznie 1 ztr., z przesyłką 1 ztr. 24 cnt.; $\frac{1}{2}$ rocznie 50 cnt., z przesyłką 62 cnt.; $\frac{1}{4}$ rocznie 28 cnt., z przesyłką 34 cnt.; miesięcznie 10 cnt., z przesyłką 12 cnt. — Opłata od Ogłoszeń za każdą $\frac{1}{10}$ część strony 50 cnt., za całą stronicę czyli 61 wierszy petytowych 5 ztr.

Prenumeratę w gotówce i wyraźnie pisane ogłoszenia przesyłać należy najdalej do 20 każdego miesiąca albo do księgarni G. Gebethnera i Sp. w Krakowie, albo uprost do redaktora Przewodnika bibliograficznego.

VI.

NOWOŚCI.

8.

Kraków, 1 sierpnia 1883.

AMBROISE l'abbé. Question polonaise, communiqué de ..... au marquis Massimo d'Azeglio en 1865. Leipzig, E. L. Kasprowicz, imp. G. Uschmann à Weimar, 1883, w 8ce, str. 33. 1 marka 20 fenig.

ANCZYC WŁ. L. ABC, pierwsza nauka dla dzieci, wydanie czwarte. Warszawa, nakł. Gebethnera i Wolffa, Kraków, druk. Wł. L. Anczyca i Sp., 1883, w 8ce małej, str. 141. 45 kop.

Ateneum, pismo naukowe i literackie, pod redakcją P. Chmielowskiego, zeszyt z lipca r. 1883. Warszawa, wydawca W. Spasowicz, druk. K. Kowalewskiego, w 8ce większej, str. 202.

Tręść: Franuś Walczak, nowela, przez Sewera (c. d., str. 1—49); Etyka Spencer, przez Wł. Kozłowskiego (str. 50—61); Dziennik Stowackiego z ostatnich lat jego życia, ogłosił H. Biegeleisen (str. 62—82); Finanse Rosyi w XIX w., przez J. Blocha (c. d., str. 83—115); Liśty czeskie, przez dra Gablera (str. 116—138); Na sąsiednim dworze, przez K. Kanteckiego (dok., str. 139—185); Przyczynek do życiorysu Łukasza Górnickiego, przez dra Löwenfelda (str. 186—202).

BALUCKI Michał. Dom otwarty, komedya w trzech aktach (Biblioteka teatrów amatorskich, nr. 26). Lwów, nakł. F. H. Richtera (H. Altenberga), druk. Gazety nar., 1883, w 8ce, str. 2 nl. i 52. 1 ztr.

BARTA M. A. Materyały do ichtyologicznej fauny Dniestru i jego dorzeczy (Odbitka z Kosmosu). Lwów, I związkowa druk., 1883, w 8ce, str. 16.

BĘŁZA Władysław. Dobry syn, bajka z przed lat tysiąca (Wydawnictwo Macierzy polskiej, książeczka 8). Lwów, nakł. Macierzy, Gubrynowicz i Schmidt, Kraków, druk. Wł. L. Anczyca i Sp., 1883, w 8ce małej, str. 68. 10 cnt.

Biblioteka najcenniejszych utworów literatury europejskiej pod kierunkiem redakcyi Kłosów, zeszyt z czerwca 1883. Warszawa, nakł. i druk. S. Lewentala, w 8ce, str. 257—370 i 1—48.

Tręść: Dachijszczyzna, powieść T. T. Jeża, ark. 17—24; Komedyja ludzka, przez H. Balzaka, tom IV ark. 1—3.

— warszawska, pismo poświęcone naukom, sztukom i przemysłowi, pod redakcją J. K. Plebańskiego, zeszyt z lipca r. 1883. Warszawa, Gebethner i Wolff, druk. J. Bergera, w 8ce, str. 1—164.

Tręść: Sceptycy, stoicy i epikurejczycy, przez W. hr. Dzieduszyckiego (str. 1—13); Jan Szczęsny Herbut, pierwszy wydawca Kroniki Długoszwój, przez A. Sokołowskiego (dok., str. 14—38); Rafael Santi, przez K. Matuszewskiego (dok., str. 39—65); Obraz ekonomiczno-statystyczny archidiecezyi gnieźnieńskiej w XVI w., przez St. Marońskiego (str. 66—82); Z czarnej godziny, przez Śrzeniawitę (c. d., str.

83—98); Konwersya renty francuskiej, przez dra Br. Łozińskiego (str. 99—116); Kronika paryska; Przegląd piśmiennictwa. 1. L. Meyeta Do nieznamomój, — przez K. Kaszewskiego, 2. ks. P. Skargi Kazania, 3. Przegląd pedagogiczny, przez S. S.; Wiadomości bieżące; Nekrologia.

BOROWSKI H. Eros und Psyche, dramatische Dichtung von Max Engelmann, besprochen von . . . . Breslau, H. Langmann, 1883, w 8ce, str. 12.

BRODZIŃSKI K. Wieslav, krakauer Idylle, übersetzt von Johann Kornicki, Professor am k. k. Obergymnasium in Tarnow. (Odbitka ze Sprawozdania gimnazjalnego). Tarnow, Verlag des Übersetzters, Druck von J. Styra, 1883, w 8ce większej, str. VII i 17.

BROECKERE Stanislaus von. Memoiren aus dem Feldzuge in Spanien, 1808—1814, von . . . . ehemal. Offizier der franz.-polnischen Armee, im Originale herausgegeben von der Tochter des Verfassers Pauline von Cybulska. Posen, Commission bei J. J. Heine, Druck von F. Chocieszynski, 1883, w 8ce, str. XVI i 277. 4 marki.

BUDWIŃSKI Ad. von dr. Erkenntnisse des k. k. Verwaltungs-Gerichtshofes, VI Band, Jahrgang 1882. Wien, Manz, 1883, w 8ce, str. 679. 4 zlr.

BUSZCZYŃSKI Stefan. Kraszewski więzień i Niemcy, rozmyślanie. Kraków, nakł. autora, druk. Wł. L. Anczyca i Sp., 1883, w 8ce, str. 30. 30 cnt.

CH. Z. ks. Nasi nowi biskupi, przez księdza Z. Ch. (Odbitka ze Słowa). Warszawa, druk. Wł. Szulca i Sp., 1883, w 8ce, str. 72, z portretami. 30 kop.

CHEŁMECKI Jan ks. Słowo o odsieczy Wiednia, z okazji dwóchsetnej rocznicy na dzień 12 września 1883 r. przypadającej. Kraków, nakł. autora, G. Gebethner i Sp., druk. Czasu, 1883, w 8ce, str. 35. 40 cnt.

CHOCISZEWSKI Józef. Jan III Sobieski, król polski i obrońca chrześcijaństwa, jego życie i czyny, na pamiątkę 200letniej rocznicy obrony Wiednia dla ludu i młodzieży w krótkości

opowiedział . . . . Poznań, nakł. J. Chociszewskiego, czcionkami H. Schmaedickiego, 1883, w 16ce, str. 4 nl. i 100, z rycinami. 60 fenig. = 36 cnt.

— Wiara, nadzieja i miłość, książka do nabożeństwa dla wszystkich katolików, zawierająca najpotrzebniejsze modlitwy i pieśni. Poznań, nakł. Księgarni katolickiej, druk. E. Schmaedickiego, 1883, w 32ce, str. 564 i XII.

CHODŹKIEWICZ L. Une tente persane du XVI siècle (Extrait du Journal asiatique). Paris, imp. nationale, 1883, w 8ce, str. 6.

CHOJECKI (Charles Edmond). La Bucheronne. Paris, Calman Lévy, imp. Chaix, 1883, w 18ce, str. 348. 3 franki 50 centimów.

CINCIALA Andrzej dr. Podręcznik prawniczy, książka dla ludu, zawierająca przykłady próśb, podań i skarg w sprawach niespornych, spornych i karnych, dalej wzory dokumentów prawnych, świadectw, rewersów, kwitów, poświadczeń, deklaracji testamentów, pełnomocnictw, kontraktów, zapisów dłużnych, ugód, cesyj i t. p. z odpowiednimi objaśnieniami, nareszcie dodatek obejmujący listy, spis wiosek w księstwie cieszyńskim według powiatów sądowych i starostw, słowniczek wyrazów prawnych i administracyjnych, napisał . . . . notaryusz w Cieszynie. Cieszyn, nakł. autora, J. Kotula, druk. H. Feitzingera i Sp., 1883, w 8ce, str. 2 nl. i 304. Opr. 2 zlr. 50 cnt.

Czasopismo Towarzystwa aptekarskiego, pod redakcją dra M. D. Wąsowicza, nr. 13—14 z 1—15 lipca 1883. Lwów, druk J. Dobrzańskiego i K. Gromana, w 8ce, str. 207—222 i 223—234.

Treść: Dochodzenie czystości gliceryny według Spenzera (13); O lokalizacji arsenu w wątrobie, według L. Garniera (13); O zastosowaniu dwutlenku wodoru w przemyśle, chirurgii i w medycynie, przez dra Ebella (13); Użycie dwutlenku wodoru w terapii (13); Miareczkowanie dwutlenku wodoru (13); Dokładne wytrawienie wro-

niego oka (13); O utlenianiu się fenolu w organizmie konia, według dra Munka streścił M. W. Karcz (13); Sztuczna piperyna Rügheimera, streścił M. D. W. (14); Kairyna i Kairolina, streścił M. D. W. (14); Pitury, liście Duboizy, przez M. D. W. (14); Bielenie włókien zwierzęcych, przez M. D. W. (14); Amijant i jego zastosowanie w przemyśle (14); Sprawy zawodu aptek.

DĄBROWSKI Tomasz ks. Kazania niedzielne, świąteczne i przygodne, opracował ..... katecheta gimnazjalny w Stanisławowie. Stanisławów, nakł. autora, druk. J. Dankiewicza, 1883, w 8ce, str. 500, 1 nl. i VII. 4 złr.

— Różnice między unią a schizmą pod względem dogmatycznym i liturgicznym (Odbitka z Wiadomości katolickich). Lwów, druk. ludowa, 1883, w 8ce, str. 46.

DZIEDUSZYCKA Anastazy. Listy nauczycielki, poświęcone nauczycielkom ludowym i uczenicom seminaryów nauczycielskich żeńskich. Kraków, nakł. K. Bartoszewicza, druk. związkowa, 1883, w 16ce, str. 256. 1 złr.

ESTREJCHER K. Bibliografia, tom VIII zesz. 3 i 4: XV—XVII w. Kraków, druk. Uniw. Jag., 1883, w 8ce, str. 281—455, LXIX—CXXXV i XIV.

FORSTER, BOLTZ, BELLERGER et FISCHER. Guide nouveau de conversations modernes: polonais, russe, français et allemand, nouvelle éd., revue par prof. Charles Marelle. Berlin, Behr, 1883, w 12ce, str. X i 492, z tablicą. 2 marki 50 fenig.

GAŁECKA A. Wykład nauki krojów, strojów, szycia sukien i okryć damskich, bielizny damskiej, męskiej i dziecięcej, o nauce ubierania kapeluszy, towarzystwo i t. p., wydanie 8me powiększone i zebrane wszystkie szczegóły krajania, szycia, upinania i t. d., nabyte przez wieloletnią praktykę, napisane przez ..... główną nauczycielkę kroju m. Warszawy. Warszawa, nakł. autorki, druk. S. Orgelbranda synów, 1883, w 8ce, str. 117, 1 nl. i tablice w wielkim fol. 1 rubel 50 kop.

GIRDWOYŃ Michał inż. Łodzie rybackie dla naszych jezior i stawów, wydanie drugie poprawne. Warszawa, nakł. autora, druk. Ig. Zawiszewskiego, 1883, fol., str. 3 i 5 tablice litogr. 75 kop.

— Pasożyty ryb naszych. Warszawa, nakł. autora, druk. Ig. Zawiszewskiego, 1883, w 4ce, str. 8 i 4 tablice litogr. 75 kop.

— Projekt gospodarstwa rybnego jeziorowego w dobrach Dukszty JW. Biegańskich w gubernii kowieńskiej (Odbitka z Inżynierii i budownictwa). Warszawa, druk. Ig. Zawiszewskiego, 1883, fol., str. 20 i 2 tabl. fotodruk. 75 kop.

GŁOGER Z. Marzenia samotnika, poemat ziemiański, przez Z. Gł.... Warszawa, nakł. K. Prószyńskiego, druk. K. Kowalewskiego, 1883, w 8ce, str. 14. 15 kop.

GŁOWACKI Alexander. Szkic programu w warunkach obecnego rozwoju społeczeństwa. Warszawa, druk. Gazety handlowej, 1883, w 16ce, str. 123. 60 kop.

GRZEGORZEWSKI Jan. Spółczesna Bułgaria, I: Przed i podczas wojny 1877/8 (Odbitka z Reformy). Kraków, druk. związkowa, 1883, w 8ce małej, str. 105.

GUSTAWICZ Br. Pomiary tatrzańskie (Odbitka z VIII tomu Pamiętnika tatrzańskiego). Kraków, druk. Wł. L. Anczyca i Sp., 1883, w 4ce, str. 51.

HANKA (autorka). Mściwój II, księżę obotrycki, poemat z X wieku (Odbitka z VI Rocznika samborskiego). Przemyśl, nakł. G. Kohna, druk. F. Piątkiewicza, 1882 (poprawione na 1883), w 8ce, str. 38 i 1 nl. 40 cnt.

HANUSZ Jan dr. O języku maloruském (Odbitka ze Slovanského sborníku). Praha, nakł. vlastním, tisk. J. Otto, 1883, w 8ce, str. 22.

— Über die Betonung der Substantiva im Kleinrussischen, ein Beitrag zur vergleichenden Accentlehre im Sla-

vischen, der philosophischen Facultät der Universität Leipzig zur Erlangung der Doctorwürde vorgelegt (Separat- abdruck aus Archiv für slavische Philologie). Leipzig, Druck von Breitkopf & Härtel, 1883, w 8ce, str. 95 i 1 nl.

HELPERT Freiherr von. Der Chef der Wiener Stadtvertheidigung 1683 gegen die Türken. Prag, F. Tempsky, Leipzig, G. Freytag, 1883, w 8ce, str. 66, 1 rysunek i 3 ryciny. 1 zlr.

HEMPEL Alexy. Przegląd krytyczny pracy Juliana Łapickiego p. t. Stosunki gminne w Królestwie polskiem i właściwy kierunek ich rozwoju, oraz potrzebne jęj uzupełnienie. Warszawa, druk. Noskowskiego, 1883, w 8ce, str. IV, 2 i 135. 75 kop.

Na dochód Gazety sądowej warsz.

HOSZOWSKI K. dr. O ubyłych kościołach w Krakowie. Kraków, nakł. autora, druk. Wł. L. Anczyca i Sp., 1883, w 16ce, str. 13 i 15. 60 cnt.

1. Jan Wels; 2. Jan Korczbach.

JANKOWSKI Edmund. Sad przy chacie, napisał ..... autor Sadu i ogrodu owocowego, objaśnione 22 drzeworytami i planami sadów. Warszawa, K. Prószyński, druk. M. Zienkiewicza i W. Noakowskiego, 1883, w 8ce, str. 46. 15 kop.

JĘŻ Teodor Tomasz. Dachijszczyzna, powieść z dziejów serbskich (Biblioteka najcenniejszych utworów literatury europejskiej). Warszawa, nakł. i druk. S. Lewentala, 1883, w 8ce, str. 370 i 2 nl.

JUDYCKI Joseph. Origine inorganique des combustibles minéraux d'après le mode de gisement du carbone et de ses composés, par ..... ingénieur civil des mines, chef de section des travaux de l'état. Figeac, imp. de ve Lacroix & L. Moles, 1883, w 8ce, str. 84, 2 nl. i 2 tabl. litogr.

K.... i L. Gra towarzyska w pytaniach i odpowiedziach, wierszem ułożył L. K....i. Toruń, nakł. i druk. E. Lambecka, 1883, w 16ce, str. 24. 60 fenig.

Kalendarium perpetuum pro ordine s. Pauli I eremitaie provinciae Polonae, a s. congregatione rituum die 8 Julii 1880 approbatum. Cracoviae, sumptibus Fl. Kurdyś, e typographia związkowa, 1883, w 8ce, str. 16.

KALOUSEK J. dr. prof. O rozsahu říše české za Boleslava II, sepsal a dne 19 února 1883 ve schůzi král. česk. Společnosti nauk četl.... (Odbitka z Sborníka historického). Praha, 1883, w 8ce, str. 30.

KANSKI Jordan. Rys statystyczny m. Piotrkowa, na podstawie danych drugiego jednodniowego spisu dnia 1 kwietnia 1882 r. Piotrków, F. Jędrzejewicz, druk. Pańskiego, 1883, w 8ce, str. 2 nl., 92 i chromolitogr. plan miasta. 60 kop.

Dochód czysty przeznaczony na pomoce naukowe dla ubogich wychowalców gimnazjum piotrkowskiego.

KANTAKUZEN-ALTIERE księżna. Kłamstwo Sabiny (Dodatek do Tygodnika powszechnego). Warszawa, nakł. M. Orgelbranda, druk. S. Orgelbranda synów, 1881, w 8ce, str. 123. 50 kop.

KĘTRZYŃSKI Wojciech dr. Catalogi episcoporum Vladislaviensium (Odbitka z IV tomu dzieła Monumenta Poloniae historica). Lwów, 1883, w 4ce, str. 16.

— Prussica (Odbitka z IV tomu dzieła Monumenta Poloniae historica, str. 31—142). Lwów, druk. Zakładu im. Ossolińskich, 1883, w 4ce, str. 1 nl. i 13—124.

Klasyfikacya uczniów szkoły pospolitej w Podgórzu po ukończeniu roku szkolnego 1883. Kraków, nakł. zarządu szkoły, druk. A. Kozińskiego, 1883, w 4ce, str. 9 nl.

KLUCZYCKI Franciszek. Wyprawa wiedeńska r. 1683, powieść historyczna, którą podług najpoważniejszych źródeł skreślił i ku uczczeniu pamięci „Dzieła“ na rok jubileuszowy dwusetnej rocznicy społecznym i potomnym podaje ..... (Odbitka z Kalendarza Czecha na r. 1883). Kraków, druk. Czasu, 1883, w 4ce, str. 96 i rycina.

KLUEVER C. C. Tablice przeznaczone do określenia za pomocą dwóch miar, żywej i rzeźniczej, wagi bydła rogatego, ułożył i wydał w języku duńskim ..... duński królewski łowczy i nadleśniczy, przełożył na język niemiecki P. R. Strauch, dyrektor szkoły rolniczej zimowej w Neisse, spolszczył z niemieckiego dr. fil. Adolf Jełowicki. Wilno, druk. J. Zawadzkiego, 1883, w 16ce, str. 3 nl. i 36. 1 rubel.

KOCHANOWSKI Jan. Dryas zamchana polonice et latine, pan Zamchanus latine. Leopoli, 1578, w 4ce, str. nl. 12. 1 złr. 50 cnt.

Autografowane w Krakowie r. 1833.

— Jezda do Moskwy. Kraków, druk. Łazarzowa, 1583, w 4ce, str. nl. 16. 2 złr. 50 cnt.

Autografowane w Krakowie r. 1833.

— Pieśni trzy: O wzięciu Połocka, O statecznym słudze R. P., O uczciwej małżonce. Warszawa, 1580, w 4ce, str. 7 nl. 1 złr.

Autografowane w Krakowie r. 1833.

KOHN Gotthilf. Erläuterung zum Konrad Wallenrod des Adam Mickiewicz, verfasst und herausgegeben als Originalabdruck der Meisterwerke des Dichters vom Übersetzer .... Sanok, Druck von K. Pollak, 1883, w 16ce, str. 17 i 1 nl. 12 cnt.

KORWIN Edvige. Il cardinale Miro bozzetto del la signora .... traduzione dal polacco della signora A. Z. Bologna, Societa tipografica Azzognidi, 1883, w 8ce, str. 26.

KOŚMIŃSKI Stanisław. Słownik lekarzów polskich, obejmujący oprócz krótkich życiorysów lekarzy Polaków oraz cudzoziemców w Polsce osiadłych, dokładną bibliografią lekarską polską od czasów najdawniejszych aż do chwili obecnej, zeszyt II (Halpern-Mierzejewski). Warszawa, nakł. autora, Gebethner i Wolff, druk. K. Kowalewskiego, 1883, w 4ce, str. 161 — 320. 1 rub. 50 kop.

Kosmos, czasopismo polskiego Towarzystwa przyrodników im. Kopernika,

pod redakcją prof. dra Br. Radziszewskiego, zeszyt VI z r. 1883. Lwów, I związka druk., w 8ce, str. 233 — 280 i 1 tabl. litogr.

Treść: Czaszka byka z puszczy sandomierskiej, przez dra S. Kruszyńskiego (str. 233—243); Stosunki geologiczne formacji solonośnej Wieliczki i Bochni, przez J. Niedźwieckiego (c. d.; str. 244—252); Najnowsze poglądy na genę tkanek zwierzęcych, przez J. Nusbauma (str. 253—261); O powstawaniu i odpadaniu zarodników u grzybów, przez A. Zalewskiego (dok., str. 261—269); O temperaturze i termometrach, przez A. Witkowskiego (str. 269—277); Kronika naukowa, przez M. Rudnickiego i Sz. Trusza; Wiadomości bieżące.

KRASZEWSKI J. I. Wybór powieści, wydanie tanie, serya II tom 10. Warszawa, nakł. M. Glücksberga, druk. S. Orgelbranda synów, 1883, w 8ce małej, str. 154.

Macocha, powieść z podań XVIII w., t. 1.

KRETKOWSKI Wład. Dowód pewnego twierdzenia dotyczących dwóch wyznaczników ogólnych (Odbitka z tomu IX Pamiętnika Wydziału matem. przyr. Akademii umiej.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1883, w 4ce większej, str. 3.

Kriegsjahr, Das, 1683 nach Acten und anderen authentischen Quellen dargestellt in der Abtheilung für Kriegsgeschichte des k. k. Kriegs-Archivs. Wien, Verlag des k. k. Generalstabes, L. W. Seidel & Sohn, 1883, w 8ce, str. XI, 340 i 6 map. chromolitogr. i planów. 2 złr. 20 cnt.

KRUĆZKIEWICZ Br. dr. Poëma de Aetna monte Vergilio auctori potissimum esse tribuendum (Odbitka z tomu X Rozpraw Wydziału filolog. Akademii umiej.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1883, w 8ce, str. 26.

KULCZYŃSKI Leon dr. Wykształcenie nauczycieli gimnazjalnych (Odbitka z Przewodnika nauk. i liter.). Lwów, nakł. autora, druk. Wł. Łozińskiego, 1883, w 8ce, str. 1 nl. i 112. 1 złr.

LANGIE Kazimierz. O kółkach włościańskich w dzielnicach polskich pod

panowaniem pruskiem, sprawozdanie. Kraków, nakł. Towarzystwa wzajem. ubezpieczeń, druk. związkowa, 1883, w 8ce, str. 70.

LANGÉ Tadeusz. Głos w sprawie podniesienia mleczarstwa w Galicyi, przez . . . . członka komitetu Towarzystwa gospodarczego krakowskiego, miany na ogólnem zgromadzeniu członków Tow. gosp. galicyjskiego 5 września 1882. Lwów, nakł. Tow., bez wyrażonej drukarni, 1882, w 8ce, str. 13.

LAVELEYE Emil de. Zasady ekonomii politycznej, przez . . . . prof. ekonomii w Uniwersytecie w Liège, członka korespondenta Instytutu, z upoważnienia autora przełożył Sk. . . . przejrzał Jan Banzemer dr. fil. Warszawa, nakł. G. Sennewalda, druk. J. Ungra, 1883, w 8ce małej, str. 308, X i 1 nl. 1 rubel 20 kop.

LEWALD Fanny. Głos krwi, przekład Karoliny Szaniawskiej (Dodatek do Tygodnika powszechnego). Warszawa, nakł. M. Orgelbranda, druk. S. Orgelbranda synów, 1881, w 8ce, str. 77. 40 kop.

LIPNICKI Eug. Les partis en Autriche et le système du comte Taaffe. Revue générale dix-neuvième année, journal historique et littéraire z lipca r. 1883, Bruxelles, w 8ce, str. 2.

MARC-MONNIER. Równy z równą, obrazek z życia Neapolitańczyków, tłómaczyła Kasylda Kulikowska (Dodatek do Tygodnika powszechnego). Warszawa, nak. M. Orgelbranda, druk. S. Orgelbrandów synów, 1881, w 8ce, str. 40. 30 kop.

Messtischblätter des preussischen Staates, königl. preuss. Landesaufnahme 1881, Blat 3142, 3354, 3451. Berlin, Schropp, 1883, fol. wielkie litogr. i kolor. Po 1 marce.

3142. Oppeln; 3354. Kattowitz; 3451. Pless.

Miesięcznik galicyjskiego Towarzystwa ochrony zwierząt, pod redakcją dra T. Ciesielskiego i F. Lewandowskiego, nr. 5 i 6 z maja i czerwca

r. 1883. Lwów, druk. ludowa, w 8ce, str. 65—80 i 81—96

Misyse katolickie, czasopismo ilustrowane miesięczne, pod redakcją ks. M. Mycielskiego, zeszyt z 15 lipca 1883. Kraków, druk. Czasu, w 4ce, str. 169—196, z rycinami.

Treść: Kilka słów o Egipcie (c. d.) Prowikaryat apostołski w Mangalur; Uwęzienie misyonarza w Guatemali; Nowa Nursya (c. d.); Wiadomości bieżące.

MOLIN Jan dr. Odpowiedź na uwagi dra Karola Petelenza o mojej Gramatyce, drukowane w Szkole, rok XVI rny 19—23 i 25. Kraków, nakł. autora, druk. Wł. L. Anczyca i Sp., 1883, w 8ce, str. 16.

MUELDNER Henryk. Najnowszy dokładny plan król. gł. miasta Krakowa wraz z przedmieściami, wydanie drugie znacznie pomnożone i poprawione. Kraków, rysował M. Dąbrowski, litogr. M. Salba, (1883), fol. kolorowane i str. 10 objaśnień w 16ce. 70 cnt.

Mycielski F. List otwarty do obywateli powiatu jasielskiego. B. m., Wiśniowa, 12 lipca 1883, w 4ce, str. 4 nl.

MYCIELSKI Michał ks. T. J. O mszy św. i do mszy św. uwagi i modlitwy (Pobożne książki dla wiernych każdego stanu, tom XIX). Kraków, nakł. autora, druk. Czasu, 1883, w 16ce, str. 188, z ryc. w textcie. Opr. 30 cnt.—60 fenig.

NACHER Teodor. Bitwa pod Byczyną (Odbitka z Przewodnika nauk. i liter.). Lwów, nakł. Gubrynowicza i Schmidta, druk. Wł. Łozińskiego, 1883, w 8ce, str. 44. 40 cnt.

— Dwa dzieła Konarskiego: O religii poczciwych ludzi 1769 i De religione honestorum hominum 1771 (Odbitka ze Sprawozdania c. k. dyrekeji wyższej szkoły realnej w Stryju za rok szkolny 1883). Stryj, druk. A. Müllera syna, 1883, w 8ce, str. 34.

NEWALD Johann. Beiträge zur Belagerung von Wien durch die Türken in Jahre 1683, historischè Studien. Wien, Kubasta & Voigt, 1883, w 8ce, str. 3 nl., 268 i 1 nl. 3 ztr.

Niwa, dwutygodnik poświęcony sprawom społecznym, naukowym i literackim, pod redakcją M. Godlewskiego, zeszyt z dnia 15 czerwca 1883. Warszawa, druk. Wieku, w Śce, str. 885—926.

Tręść: Sprawa reformy gminnej w Galicyi, przez B. Kalickiego (str. 855—869); Własności ziemskie w Wielkopolsce w XVI w., studjum statystyczne A. Pawińskiego (dok., str. 870—882); Z nad Sekwany, przez ***; Ziarna i plewy, przez T. Chońskiego; Sprawy bieżące, przez J. Sopllicę; Ruch naukowo-literacki: 1, dra J. B. Oczapowskiego Policyści, przez A. R., 2. W. Kopernickiego Rzeki i jeziora, 3. St. Skarbka Amelioracje, przez H. W., 4. W. Jakubowskiego Listy, przez R. B.; Miscelanea.

— Toż, zeszyt z 1 lipca 1883. Tamże, w Śce, str. 1—72.

Tręść: Znaczenie i obowiązki większej własności ziemskiej w Królestwie polskiem, przez L. Górskiego (c. d., str. 1—26); O początkach chrześcijaństwa, przez dra St. Pawlickiego (str. 27—45); Spencer w Niemczech, przez L. Przysieckiego (str. 46—55); Listy ks. z Lubomirskich Radziwiłłowej do J. K. Branickiego, zebrał K. Waliszewski (str. 56—64); Ruch naukowo-literacki: 1. J. I. Kraszewskiego Na tułactwie, przez R. B., 2. A. Wilczyńskiego Dziejeśmiertelnika, przez R. B.; Miscelanea.

Odezwa do młodzieży rękodzielniczkiej i przemysłowej, poświęcona 15-letniej rocznicy zawiązania stowarzyszenia rękodzielników lwowskich ku wspólnej nauce i rozrywce pod nazwą Gwiazda. Lwów, I związkowa druk., 1883, w Śce, str. 3 nl.

Ortschafts-Verzeichniss von Galizien, westliche Hälfte, des 1ten Corps-Commando als Militär-Territorial-Commando in Krakau, zusammengestellt nach dem Ortschafts-Verzeichnisse der k. k. statistischen Central-Commission in Wien 1882. Krakau, Selbstverlag, k. k. Universitäts-Buchdruckerei, 1883, w Śce większej, str. 34.

OSSOWSKI G. Czwarte sprawozdanie z badań antropologiczno-archeologicznych w jaskiniach okolic Krakowa, dokonanych w r. 1882, oraz rozpoznanie przygotowawcze do badań jaskiń

tatrzańskich (Odbitka ze Zbioru wiadomości do antropologii krajowej, tom VII dział 1). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1883, w Śce, str. 22, 2 tabl. i drzeworyty w textcie.

OSTLAND J. P. Der Entsatz von Wien 1683, Volksstück mit Gesang in fünf Aufzügen zur zweiten Säcularfeier der letzten Türkenbelagerung Wiens. Wien, Wallishausner, 1883, w Śce, str. 90 i 1 rycina. 1 złr.

Pamiętka obchodu siedemsetnej rocznicy narodzin św. Franciszka z Asyżu. Kraków, nakł. K. Jędrkiewicza, druk. Wł. L. Anczyca i Sp., 1883, w Śce str. 103 i 1 nl. 25 cnt.

Pamiętnik Towarzystwa tatrzańskiego, rok 1883, wydawnictw Towarzystwa tom VIII. Kraków, nakł. Tow., druk. Wł. L. Anczyca i Sp., 1883, w Śce, str. XLVIII, 161, 8 nl. i 1 fotodruk.

Tręść: Protokoły z posiedzeń; Opisanie gór karpackich albo Tatrów, z rękopisu XVIII w., przez dra Iz. Kopernickiego (str. 1—8); Tatrzy w okresie lodowym, przez dra A. Wierzejskiego (str. 9—29); Z Tatr, przez Karola Balsa (str. 30—39); Pomiarzy tatrzańskie, przez Br. Gustawicza (str. 40—90); Wyziewowa jama w Tatrach, przez H. Al. Zientarskiego (str. 91—92); Rozbiór chemiczny wody tatrzańskiej, przez dra K. Olszewskiego (str. 93—94); Zarys fauny Stawów tatrzańskich, przez dra A. Wierzejskiego (str. 95—123); Dzieje zakładu wodoleczniczego w Zakopanem, przez dra W. Piaseckiego (str. 124—136); Wycieczka na Sywulę i Wysoką we wschodnich Karpatach, przez Em. Turczyńskiego (str. 137—152); Uroczystość poświęcenia dworu tatrzańskiego w Zakopanem, przez L. S. (str. 153—158); Statystyka Towarzystw alpejskich; Wyniki spostrzeżeń meteorologicznych, przez dra D. Wierzbickiego.

PERFALL K. von. Wanda, Schauspiel in 5 Acten. Düsseldorf, F. Bagel, 1883, w Śce, str. 112. 1 marka 50 fenig.

PERLBACH Max. Polnische Arbeiten zur Geschichte Krakaus im 14 Jahrhundert. Hansische Geschichtsblätter z r. 1882, Leipzig, 1883, w Śce, str. 131—140.

O Kodexach dyplomatycznych dra Fr. Piekosińskiego i św. p. Szujskiego.

PERWOLF Jos. prof. Otczet ordinarnago professora impier. warszawskiego Uniwersiteta . . . . o naucznych zaniatijach za graniciej s 20 maja po 20 sientjabrja 1882 g. Warszawa, tipogr. Noskowskago, 1883, w 8ce, str. 1 nl., 82 i 2 nl.

— Poláci a Rusíni. Osvěta praska z r. 1881, w 8ce, str. 28 — 37, 132 — 142, 309 — 323, 492 — 500, 634 — 641, 812 — 825, 882 — 893, 990 — 1005 i 1071 — 1087.

PIASECKI Wenanty dr. Zakopane, stacya klimatyczno-lecznicza z zakładem przyrdo - leczniczym . . . . Kraków, nakł. autora, druk. Wł. L. Anczyca i Sp., 1883, w 8ce małej, str. 19.

PIEKOSIŃSKI Fr. dr. Kodex dyplomatyczny katedry krakowskiej św. Wacława, część II obejmująca rzeczy od r. 1367 do r. 1423 (Monumenta medii aevi historica res gestas Poloniae illustrantia, tomus VIII). Kraków, nakł. Akademii umiej., druk. Czasu, 1883, w 4ce, str. XXXVIII, 597, 1 nl. i 4 tabl. autografowane.

PIERLING Paulus S. J. Antonii Possivini missio moscovitica, ex annuis literis Societatis Jesu excerpta et adnotationibus illustrata, curante . . . . accedit cardinalis Comensis memorandum de missionibus externis (Bibliothèque slave elzéviriennne). Paris, lib. Leroux, Le Puy, impr. Marchesson fils, 1882, w 18ce, str. 121. 2 franki 50 centimów.

Pieśni polskie. Kraków, nakł. K. Bartoszewicza, druk. związkowa, 1883, w 32ce, str. 219. 60 cnt.

PINDÓR Jan ks. Krótka historia kościoła chrześcijańskiego, z dodatkiem dla użytku młodzieży, wydana przez ewangelickie Towarzystwo oświaty ludowej w Cieszynie, według Historii kalwiskiej opracował . . . . pastor w Cieszynie. Cieszyn, nakł. Tow., J. Kotula, druk. H. Feitzingera i Sp., 1883, w 8ce małej, str. 2 nl. i 168, z drzewcytami w texcie. Opr. 45 cnt.

PODCZASZYŃSKI Bolesław. Wykopalislo z grobu nieciałopalnego pod wsią Dworaki-Pikoty w Łomżyńskim, wydanie pośmiertne (Odbitka ze Zbioru wiadomości do antropologii krajowej, tom VII dział 1). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1883, w 8ce, str. 4.

PODGÓRSKA Wanda. Król Jan III, opowiadanie historyczne, wydanie drugie (Wydawnictwo Macierzy polskiej, książeczka 4). Lwów, nakł. Macierzy, Gubrynowicz i Schmidt, Kraków, druk. Wł. L. Anczyca i Sp., 1883, w 8ce małej, str. 79 i 1 nl. 16 cnt.

Przędza złota poetów i prozaików polskich, tom I zes. 3 i 4. Warszawa, T. Paprocki i Sp., druk. E. Skiwskiego, 1883, w 8ce, str. 161—240 i 241—320.

Mickiewicz, Słowacki.

Przegląd lwowski, pismo dwutygodniowe, poświęcone sprawom religijnym, naukowym, literackim i politycznym, pod redakcyą ks. Ed. Podolskiego, zeszyt z dnia 1 lipca 1883. Lwów, druk. ludowa, w 8ce, str. 1—32.

Treść: Wjazd Maryny Mniszechówny do Moskwy, przez M. Turkawskiego (str. 1—8); Z Rzymu; Notatki literacko-bibliograficzne; Różności; Listy z Wiednia, przez ks. Z. Czerwińskiego; Korespondencya z Krakowa; Ze świata katolickiego; Kronika.

— Toż, zeszyt z 15 lipca 1883.

Tamże, w 8ce, str. 33—64.

Treść: Wjazd Mniszcha do Moskwy, przez M. Turkawskiego (str. 33—37); Mowa ojca św. do pań Serca Jezusowego; Notatki literacko-bibliograficzne; Listy z Wiednia; Ze świata katolickiego; Kronika.

— polski, pod redakcyą St. Tarnowskiego, zeszyt z lipca 1883. Kraków, druk. Czasu, w 8ce, str. 164.

Treść: Z powodu jubileuszu Kochanowskiego nasze zadania względem literatury polskiej XVI w., przez K. Morawskiego (str. 3—10); Tajemnica r. 1688, rzecz czytana na posiedzeniu publicznem Akademii umiej. dnia 5 maja 1883 r., przez St. Tarnowskiego (str. 11—57); O początkach chrześcijaństwa, przez St. Pawlickiego (c. d., str. 58—89); Cztery portrety królowej Marysienki, przez dra J.

Mycielskiego (str. 90 — 122); Kwartalna kronika paryska, przez Aëra (str. 123—140); Kronika literacka; Przegląd polityczny.

Przewodnik naukowy i literacki pod redakcją Ad. Krechowickiego, zeszyt z lipca 1883. Lwów, druk. Wł. Łozińskiego, w 8ce, str. 577—672.

Treść: Co to jest historia i po co się jęć uczymy, przez dra T. Wojciechowskiego (str. 577—608); Wykształcenie nauczycieli gimnazyalnych, przez dra L. Kulczyńskiego (dok., str. 609—627); Rada senatu wyszogrodzka, przez K. Jarochońskiego (str. 628—638); Organizacya statystyki w Austrii, przez J. Kleczyńskiego (c. d., str. 639—664); Kronika literacka.

Przyjaciel sztuki kościelnej, organ Towarzystwa św. Łukasza w Krakowie pod redakcją dra St. Tomkowicza, nr. 4 z lipca r. 1883. Kraków, druk. Czasu, w 8ce większej, str. 61 — 80.

Treść: Obrazy o. Bessona w kapliczce św. Dominika w Rzymie, przez ks. E. Skrochowskiego; O źródłach przedstawień religijnych w malarstwie średnich wieków, przez M. Sokołowskiego; W sprawie malowania kościołów, przez Wł. Łuszczkiewicza; Towarzystwo św. Łukasza, przez St. Tomkowicza; Kronika.

PTASZYCKI St. Nikołaj Rej, polskij pisatiel XVI w., nieskolko nowych danych dla jego biografii. Petersburg, tipogr. impier. Akademii nauk, 1883, w 8ce większej, str. 22.

PYPIN A. N. & SPASOVIČ V. D. Geschichte der slavischen Literaturen, nach der zweiten Auflage aus dem Russischen übertragen von Traugott Pech, II Band 1 Hälfte: Geschichte der polnischen Literatur, mit einem Vorwort von A. N. Pypin. Leipzig, F. A. Brockhaus, 1883, w 8ce, str. XXVIII i 435. 9 marek.

RADZISZEWSKI Br. i WISPEK P. Badania nad połączeniami pochodnymi Xylolów (Odbitka z tomu XI Rozpraw Wydziału matem.-przyr. Akademii umiej.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1883, w 8ce, str. 27.

Rocznik Towarzystwa lekarskiego krak., rok 1882. Kraków, druk. Uniw. Jag., 1883, w 8ce, str. XXII i 60.

— LXIV krakowskiego Towarzystwa dobroczynności z r. 1882. Kraków, nakł. Tow., druk. Czasu, 1883, w 8ce, str. 61 i 1 nl.

ROSTAFIŃSKI Józef. Jechać czy nie jechać w Tatry (Odbitka z Czasu). Kraków, druk. Czasu, 1883, w 8ce małej, str. 32. 25 cnt.

— Odezwa o zbieranie nazw ludowych i użytków roślin (Odbitka z Czasu). Kraków, druk. Czasu, 1883, w 8ce małej, str. 7 i 1 nl.

— O znaczeniu naukowem nazw roślinnych i potrzebie ich zbierania (Odbitka z Czasu). Kraków, druk. Czasu, 1883, w 8ce małej, str. 7 i 1 nl.

RUTOWSKI Tadeusz dr. Mowa na zgro madzeniu wyborców miasta Tarnowa dnia 19 maja 1883. Kraków, nakł. autora, druk. związkowa, 1883, w 8ce, str. 21.

RYBARSKI Felix. Wiadomość o gimnazjum kieleckiem za rok szkolny 1881/2. Kielce, druk. St. Świąckiego, 1883, w 8ce, str. 19 i 1 rycina.

RYSIŃSKI Bronisław. Historia Michałka Ryby, który z biednego chłopca wyszedł na doktora, pogadanka naukowa (Książeczki dziesięcio-groszowe, 2). Warszawa, Lesman i Świszczowski, druk S. Orgelbranda synów, 1883, w 8ce małej, str. 31. 10 grp.

SKRZYŃSKI Stanisław. Stan obecny robotnika wiejskiego w Galicyi (Odbitka z Gazety lwowskiej). Lwów, druk. Wł. Łozińskiego, 1883, w 8ce małej, str. 24 i 1 tablica.

SŁOWACKI Juliusz. Ojciec zadżumionych w El Arish, tłómaczył na hebrajskie M. D. Geschwind, zaprzysięgły tłómacz sądowy w Rzeszowie. Przemysł, druk. Żupnika i Knollera, (Rzeszów, J. A. Pelar), 1883, w 8ce małej, str. 22. 30 cnt.

Czysty dochód przeznaczony na cel dobroczynny.

SMOLIKOWSKI Paweł ks. Zmarł. Listy o Wschodzie do redaktora pisma Dobry pasterz (Odbitka z czasopisma

Bonus pastor). Lwów, nakł. autora, Seyfarth i Czajkowski, druk. ludowa, 1883, w 8ce małej, str. 69 i 1 nl. 70 cnt.

Special-Karte der südlichen Lausitz, herausgegeben unter Mitwirkung des Gebirgsvereins „Oberes Spreethal, Neusalza“, 2 Section. Neusalza, Oeser, 1883, fol. wielkie, 1: 60-000. 1 marka.

Sprawozdanie dyrektora c. k. gimnazjum św. Jacka w Krakowie za rok szkolny 1883. Kraków, nakł. funduszu szkolnego, druk. Wł. L. Anczyca i Sp., 1883, w 8ce, str. 88.

Treść: Wychowanie fizyczne i moralne wobec reformy gimnazjów, przez dra Stan. Stodolaka (str. 1—53); Część urzędowa, przez dyrektora, T. Stahlbergera.

— dyrekcji c. k. gimnazjum w Tarnowie za rok szkolny 1883. Tarnów, nakł. funduszu szkolnego, druk. J. Styrny, 1883, w 8ce, str. VII, 44 i 1 nl.

Trzęś: Wieslaw, krakauer Idylle von K. Brodziński, übersetzt von Johann Kornicki (str. VII i 1—17); Kronika i statystyka zakładu, przez dyrektora, Br. Trzaskowskiego.

— z posiedzeń komisji balneologicznej Towarzystwa lekarskiego krakowskiego w roku 1882. Kraków, druk. Uniw. Jag., 1883, w 8ce, str. 14.

— z czynności galicyjskiego zakładu głuchoniemych za rok szkolny 1882/83, rozdane na popisie dorocznym 30 czerwca 1883. Lwów, nakł. zakładu, i związkowa druk., 1883, w 8ce, str. 16.

— z czynności i zamknięcia rachunków Towarzystwa zaliczkowego w Łloczowie, stowarzyszenia zarejestrowanego z nieograniczoną poręką, za rok 1882. Łloczów, nakł. Tow., druk. O. Zukerkandla i syna, 1883, w 4ce, str. 7 i 2 nl.

STODOLAK Stanisław dr. Wychowanie fizyczne i moralne wobec reformy gimnazjów (Odbitka ze Sprawozdania gimnazjum św. Jacka w Krakowie). Kraków, nakł. funduszu szkolnego, druk. Wł. L. Anczyca i Sp., 1883, w 8ce, str. 53. 50 cnt.

SUPIŃSKI Józef. Siedm wieczorów, pogadanki o rzeczach pożytecznych, oddzielne wydanie piąte, przejrzone i znacznie pomnożone. Warszawa, nakł. Gebethnera i Wolffa, Kraków, druk. Wł. L. Anczyca i Sp., 1883, w 8ce małej, str. 140.

— Toż, oddzielne wydanie szóste. Kraków, nakł. G. Gebethnera i Sp., druk. Wł. L. Anczyca i Sp., 1883, w 8ce małej, str. 142. 20 cnt.

ŚWIDERSKI (EX-BOCIAN) Faustyn. Pisma humorystyczne, zeszyt I. Częstochowa, nakł. J. Fuchsa, druk. Kohna i Oderfelda, 1883, w 8ce, str. 123. 50 kop.

ŚWIĘRZ Leopold. Uroczystość poświęcenia dworu tatrzańskiego w Zakopanem dnia 3 lipca 1882 r., przez L. S. (Odbitka z Pamiętnika tatrzańskiego). Kraków, druk. Wł. L. Anczyca i Sp., 1883, w 4ce, str. 6 i 1 fotodruk.

SZARANIEWICZ Izidor dr. Trzy opisy historyczne staroksiążęcego Halicza w r. 1860, 1880 i 1882, z dołączeniem dokumentów z metryk koronnych i wyciągów z lustracji z czasów Rzeeczypospolitej polskiej, z architektoniczno-porównawczym opisem wykopalisk halickich i pomnikowych świątyń w Załukwi, w Haliczu i na Kryłosie prof. politechnicznej Szkoły we Lwowie, J. Zacharyewicza, oraz z planem robót podjąć się mających w celu odszukania i bliższego zbadania historycznych pomników w Załukwi, w Haliczu i na Kryłosie. Lwów, nakł. Gubrynowicza i Schmidta, Kraków, druk. Wł. L. Anczyca i Sp., 1883, w 8ce, str. 4nl., 232 i XXXII, z 4 tablicami rysunków budowli pomnikowych i z mapką okolic halickich. 5 zlr.

TEGNÉR Ezajasz. Pierwsza komunja, idyla chrześcijańska, poemat uwieńczony przez Akademią szwedzką, przełożony z oryginału Wawrz. hr. Benzeltstjerna Engeström. Poznań, nakł. i druk. J. Leitgebra, 1883, w 8ce, str. 48. 1 marka.

THEURIET Andrzej. Odwet męża, powieść, przełożył z francuskiego A. Kleczewski. Lwów, Gubrynowicz i Schmidt, druk. K. Pillera, 1883, w 8ce małej, str. 177. 1 zlr.

TRACIŃSKI Hans. Beiträge zur Lehre vom Aderhautsarkom, Inauguraldissertation. Berlin, Druck von G. Schade, 1882, w 8ce, str. 39 i 1 nl.

TREMBECKI Stanisław. Pisma, tom I i II (Biblioteka klasyków polskich, VII i VIII). Lwów, nakł. F. H. Richtera (H. Altenberga), druk. F. A. Brockhausa w Lipsku, 1883, w 8ce małej, str. 2 nl, XVIII i 197, 2 nl. i 188.

Na str. 1—XVIII tomu I: Wstępne słowo, przez dra T. Ziembę.

ULANOWSKI Adam. Z fauny kaleopterologicznej Infant polskich, sprawozdanie z wycieczek entomologicznych do Infant polskich w latach 1881 i 1882, przez..... ucznia wydziału lekarskiego w Uniw. Jag. (Odbitka z tomu XVIII Sprawozdań Komisji fizyogr. Akademii umiej.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1883, w 8ce, str. 60.

URBAŃSKI Wojciech dr. O wpływie jakości powietrza atmosferycznego na zdrowie i życie człowieka. Lwów, nakł. F. H. Richtera (H. Altenberga), druk. ludowa, 1883, w 8ce, str. 84. 80 cnt.

VECKENSTEDT Edm. dr. Die Mythen, Sagen und Legenden der Zamaiten, Litauer, gesammelt und herausgegeben, 2 — 6 Lief. Heidelberg, Winter, 1883, w 8ce, tom I str. 81—307 i tom II str. 1—144. Zeszyt po 1 marce.

WEGNER Stanisław. Władzybój, pan na Inowrocławiu, powieść historyczna z czasów Mieczysława I. Poznań, nakł. i czcionkami F. Chocieszyńskiego, 1883, w 16ce, str. 82.

Wiadomości farmaceutyczne, wydawane staraniem i nakładem Towarzystwa farmaceutycznego warszawskiego pod redakcją J. Mrozowskiego, zeszyt VI z czerwca 1883. Warszawa, druk. M. Ziemkiewicza i W. Noakowskiego, w 8ce, str. 153—192.

Zawiera prace: J. M., A. Bukowskiego, Z. W. Na str. 153—158: Dochodzenie czystości chininy, przez K. Soczołowskiego; str. 182—186: O niektórych nowych roślinach lekarskich, przez F. Berdau.

WIERZEJSKI A. dr. Zarys Stawów tatrzańskich (Odbitka z tomu VIII Pamiętnika tatrzańskiego). Kraków, druk. Wł. L. Anczyca i Sp., 1883, w 4ce, str. 31 i tablica in fol.

WILCZYŃSKI Albert. Galerya dyletantów: światne interesa, Wspólnicy, szkice. Warszawa, nakł. M. Orgelbranda, druk. S. Orgelbranda synów, 1883, w 8ce małej, str. 341. 1 rubel 50 kop.

WISŁOCKI Wł. Pieśń bernardyńska o należytym przestrzeganiu dziesięciorga przykazań bożych, wiersz polski z początku wieku XVI (Odbitka z tomu X Rozpraw Wydziału filolog. Akademii umiej.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1883, w 8ce, str. 12.

WISPEK P. Badania nad połączeniami pochodnymi mesitylenu, napisał..... asystent przy katedrze chemii we Wszechnicy lwowskiej (Odbitka z tomu XI Rozpraw Wydziału matem.-przyr. Akademii umiej.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1883, w 8ce, str. 46.

WITKOWSKI G. J. dr. en méd. Le corps humain, 2e édition. Paris, lib. Lauwereyns, Abbeville, imp. Retaux, 1883, w 8ce, str. 691, 3 tablice i 445 figur.

WOJCIECHOWSKI Tadeusz dr. Co to jest historia i po co się jęj uczymy, wykłady wstępne historii polskiej na Wszechnicy lwowskiej w kwietniu i maju 1883 (Odbitka z Przewodnika nauk. i liter.). Lwów, nakł. autora, druk. Wł. Łozińskiego, 1883, w 8ce, str. 2 nl. i 32. 50 cnt.

ZABOROWSKI. O początku mowy, przełożył z francuskiego I. Chodorowicz. Warszawa, nakł. Wędrowca, Lesman i Świszczowski, druk. Ig. Zawiszewskiego, 1883, w 8ce małej, str. 137 i 1 nl. 50 kop.

ZAJĄCZKOWSKI Wład. dr. prof. O zamianie funkeyi całkowitej i jednoro-

dnój stopnia 2go na sumę kwadratów (Odbitka z tomu IX Pamiętnika Wydziału matem.-przyr. Akademii umiej.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1883, w 4ce większej, str. 32.

ZASADKIEWICZ Nikifor. Mieletij Smotrickij kak filolog. Odiessa, 1883, w 8ce, str. 204.

ZAWILIŃSKI Roman. Kwestya run słowiańskich ze stanowiska lingwistycznego (Odbitka ze Sprawozdania gimnazjum św. Anny). Kraków, nakł. autora, druk. Wł. L. Anczyca i Sp., 1883, w 8ce, str. 18. 30 cnt.

Zbiór wiadomości do antropologii krajowej, wydawany staraniem Komisji antropologicznej Akademii umiej., tom VII. Kraków, nakł. Akademii, druk. Uniw. Jag., 1883, w 8ce, str. IV, 92, 24 i 264, 6 tablic i ryciny w textcie.

Treść: I. Dział archeologiczno-antropologiczny: 1. Czaszki i kości z trzech starożytnych cmentarzysk zdobione kółkami kabłączkowymi, przez dra Iz. Kopenickiego (str. 3—40); 2. Sprawozdanie z wycieczki archeologicznej do Podhorzec w r. 1882, przez T. Ziemięckiego (str. 41—50); 3. Sprawozdanie i wykaz zabytków złożonych w Akademii umiej. z wycieczki archeologicznej w r. 1882, przez A. H. Kirkora (str. 51—65); 4. Czwarte sprawozdanie z badań antropologiczno-archeologicznych w jaskiniach okolic Krakowa, dokonanych w r. 1882, oraz rozpoznanie przygotowane do badań jaskiń tatrzańskich, przez G. Ossowskiego (str. 66—88); 5. Wykopalisko z grobu nieciałopalnego pod wsią Dworaki-Pikoły w Łomżyńskiem, przez Br. Podczaszyńskiego (str. 89—92); — II. Dział antropologii: 1. Trwanie życia w Glinianach, obliczone przez dra J. Majera na zasadzie wykazów śmiertelności dra Ant. Janiszewskiego (str. 3—24); III. Materiały etnologiczne: 1. Materiały do etnografii Górali bieskidowych, przez dra Wł. Kosińskiego (str. 3—105); 2. Podańia i legendy o zwierzętach, drzewach i roślinach, przez ks. Wł. Siarkowskiego (str. 106—119); 3. Wesele i Krzywy taniec u ludu ruskiego w okolicy Zbaraża, przez S. Szablewską (str. 120—134); 4. Zagadki ludowe z nad Narwi i Bugu na pograniczu Mazowsza z Podlasiem w latach 1865/80, przez Z. Glogera (str. 135—149); 5. Wesele i pieśni ludu ruskiego ze wsi Jurkowszczyzny w pow. zwiahel-

skim na Wołyniu, przez Z. Rokossowską (str. 150—243); 6. Obrzędy weselne ludu ruskiego we wsi Kudynowcach powiecie złoczowskiem, przez W. Malinowską (str. 244—264).

Zdanie sprawy z czynności Towarzystwa lekarskiego krakowskiego za rok 1882. Kraków, druk. Uniw. Jag., 1883, w 8ce, str. XXII.

ZGÓRSKI Alfred dr. O nowych projektach podatkowych, rzecz wypowiedziana dnia 3 marca 1883 r. w Towarzystwie prawniczém, wedle stenogramu (Odbitka z Reformy). Kraków, nakł. autora, druk. związkowa, 1883, w 16ce, str. 47.

ZIEMIĘCKI T. Sprawozdanie z wycieczki archeologicznej do Podhorzec w r. 1882 dokonanej (Odbitka ze Zbioru wiadomości do antropologii krajowej, tom VII dział 1). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1883, w 8ce, str. 12.

ŻELECHOWSKIJ Ewgenij. Małorusko-nimeckij słowar, ułożyw . . . . c. k. profesor gimnazji w Stanisławi, ark. 16—18. Lwów, nakł. awtora, druk. im. Szewczenka, 1883, w 8ce większej, str. 241—280. Arkusz po 20 cnt.

ŻULIŃSKI Tadeusz dr. Ruch mięśniowy i wpływ jego na zdrowie człowieka. (Odbitka z Przewodnika gimnast.). Lwów, nakł. autora, I związkowa, druk., 1883, w 8ce, str. 2 nl. i 172. 1 złr. 20 cnt.

— Wnioski akademickiej komisji szkół średnich w sprawie reformy ich higienicznej, rozebrał i ocenił . . . . (Odbitka z Reformy), Kraków, druk. związkowa, 1883, w 16ce, str. 127. 50 cnt.

Życie Genowefy, napisane dla matek dzieci poczywych ludzi, którzy w swych cierpieniach szukają pociechy w Bogu i swój niewinności, wydanie wznowione. Poznań, nakł. Księgarni katolickiej, 1883, w 16ce, str. 118.

Żywot św. Teresy, dziewicy seraficznej. Warszawa, druk. F. Czerwińskiego, 1883, w 16ce, str. 30. 5 kop. = 10 grp.

KRONIKA.

= Die albanesischen und slavischen Schriften, von Dr. L. Geitler. Wien, 1883, w 4ce wielkiej, str. X, 188 i 25 podobizn

Od czasów Szafarzyka dosyć powszechnie między uczonymi sławistami zdanie, że apostoł Słowian naddunajskich, św. Kiryło, stworzył był dla ich potrzeb piśmiennych tak zwaną głągolicę, uczeń zaś jego, św. Klemens, poprawił później ułożony przez mistrza swego alfabet słowiański, wprowadziwszy na miejsce niepraktycznie pod względem graficznym obmyślanych przez niego znaków o wiele prostsze litery greckie, i stał się tym sposobem niejako twórcą pisma, nazywanego dzisiaj niewłaściwie kiryłyca, zdanie to obala obecnie z gruntu dr. G. w dziele powyższem, wydanem niedawno z wielką starannością przy pomocy zasiłków pieniężnych, przeznaczonych na ten cel przez wiedeńską Akademię umiej. Ani kiryłyca — dowodzi Sz. autor, str. 65 i nn. — nie poszła z głągolicy, ani odwrotnie głągolica z kiryłycy, ani też św. Kiryło nie jest twórcą pisma jednego, a św. Klemens drugiego; powstanie bowiem i graficzny rozwój obydwóch alfabetów słowiańskich szły innymi drogami, różnymi co do czasu i miejsca, a wspólne obydwom piśmom znaki inaczej tłómaczyć należy. Św. Kiryło — zdaniem dra G. — zastosował tylko ówczesny alfabet grecki wedle możliwości do potrzeb słowiańskich, i nie stworzył wcale nowego pisma, ale po prostu obmyślił tylko „słowiański sposób pisania“ za pomocą liter greckich (str. 162). Niezależnie od tego, co św. Kiryło widocznie nie było znane, już od dawniejszego czasu (już w wieku VIII, str. 74), używali Słowianie w Macedonii zachodniej i w Albanii pisma tak zwanego albańskiego, które niezem inném nie było, jak tylko zastosowaniem do potrzeb języka albańskiego ówczesnych liter rzymskich, z nieznaczną przymieszką pierwiastków greckich, w Albanii bowiem od dawna walczyły ze sobą o lepsze dwa potężne prądy cywilizacyjne, rzymski od północy i grecki z południa. „Stara“ więc — jak ją Sz. autor nazywa — czyli pierwotna kiryłyca, wolna od wszelkich naleciałości głągolicznych, była zwykłym ówczesnym piśmem greckim, córką niejako jego w prostej linii, „stara“ zaś czyli pierwotna głągolica, wolna od wszelkich przymieszek kirylickich, była zwykłym ówczesnym alfabetem albańskim, córką jego

niejako, a pośrednio córką ówczesnego pisma rzymskiego, i dopiero z czasem przyszło między obydwoma alfabetami do bliższego zetknięcia się i oddziaływania na siebie wzajemnego. Nastąpiło to w latach 886 — 916, gdy św. Kiryła uczniowie, św. Klemens i jego współpracownicy, uchodząc z Panonii, przenieśli się na południe do Macedonii, gdzie odtąd św. Klemens obowiązki biskupa tamtejszego pełnił i wielką równocześnie rozwinął działalność piśmienną. Skutki też tego zetknięcia się „staréj“ kiryłycy greckiej, przyjętej przez św. apostoła słowiańskiego, a przeniesionej teraz przez św. Klemensa i jego towarzyszy do Macedonii i Albanii, z używaną tu od dawna „starą“ albańsko-rzymską głągolicą okazać się musiały niebawem, jeden alfabet nie mógł pozostać bez wpływu na drugi. Jakoż stara głągolica przyswoiła sobie w tym czasie właśnie kilka znaków z kiryłycy, nawzajem zaś św. Klemens wprowadził do ułożonej przez swego mistrza „staréj“ kiryłycy kilka liter z ówczesnej głągolicy i stał się tym sposobem niejako ostatecznym redaktorem „późniejszój“, dzisiaj w różnych już odmianach znanéj nam kiryłycy. Dowodów na to wszystko, wcale wyczerpujących i ściśle naukowych, dostarcza dr. G. w ciągu całego dzieła nadzwyczaj mnogo, traktując rzecz swoje głównie ze stanowiska paleograficznego, a przede wszystkim na podstawie odkrytych przed rokiem 1850 przez konsula Hahna w albańskim mieście Elbassen zabytków języka albańskiego, pisanych alfabetem staro-albańskim, który, jak i wszystkie litery kirylickie i głągoliczkie, jedną po drugiej, dr. G. ściśle rozbiiera, przechodząc krytycznie każdego znaku z osobna wielowiekową jego graficzną historią i sprowadzając go, po opuszczeniu późniejszych dodatków i ozdób kaligraficznych, do odpowiedniego pierwowzoru rzymskiego lub greckiego. Istnienia run słowiańskich, jakimi niektórzy uczeni te i owe litery kirylickie i głągoliczkie wyjaśnić usiłowali, nie przypuszcza nawet Sz. autor, uważa je owszem za coś mistycznego (str. 3), czego u Słowian nigdy nie było (str. 154 i 178). Potwierdzenia zresztą donośnych w wysokim stopniu poglądów swoich upatruje nawet w samych nazwach liter słowiańskich (str. 169 i nn.), których dotąd wyjaśnić nie było można, a które, jak „as“, „buki“, „wiede“, „kako“, „lude“

„est“, „zemia“, „pokoj“, „rcy“, „nasz“, „ot“, „fert“, „jer“ i inne, są tylko zestawiańszoną nazwą alfabetu staroalbańskiego.

== **Bibliografia pism Mickiewicza**, podpisana literami S. K. (= St. Krzeziński) umieszcza wychodząca w Warszawie „Złota przęda poetów i prozaików polskich“, w zeszyte 3 od str. 195—200. Sz. autorowi chodziło w niej przedewszystkiem o wskazanie: „kiedy i gdzie jaki nowy utwór M. pierwszy raz był drukowany“, jako też „o prace polskie o M., mogące i dzisiaj jeszcze przynieść pożytek w badaniach“, dlaczego też treściwą i weale odpowiednio dla szerszych kół zredagowaną bibl. swoją podzielił na dwie części: I. „Wydania dzieł M.“, II. „Prace ogłoszone o M., jego życiu i dziełach“.

== **Biblioteka kapitulna krakowska** na Wawelu o mało nie uległa 5 lipca zniszczeniu od pożaru, który przypadkowo przez nieostrożność służby kościelnej w umieszczonej pod nią składzie starych figur drewnianych gwałtownie wybuchł był. Energicznemu jednak ratunkowi miejskiej straży pożarnej i załogi wojskowej zawdzięczać należy, że niebezpieczeństwo przeszło szczęśliwie i ani katedra ani biblioteka najmniejszej nie poniosły szkody.

== **Biblioteka oo. Piarów w Krakowie** „wzbogaciła się w ostatnich czasach pięknymi i drogocennymi przedmiotami. Piarzy z Florencyi ofiarowali ks. rektorowi Słotwińskiemu w podziękowaniu za odrodzenie krakowskiego kolegium oryginalne listy Stanisława Konarskiego i list ks. Cypryana Komorowskiego, prowincyała wizytatora apostołskiego, napisany przy wysłaniu młodego Stanisława do Rzymu. Pożykał też rektor oryginalny, po włosku pisany list św. Józefa Kalasatego, założyciela i patriarchy zgromadzenia“. „W Galicyi — dodaje krakowska „Reforma“ w nrze 160 z 18 lipca, skąd wiadomość niniejszą czerpiemy — muszą istnieć gdzieś zabytki dawnych piarskich bibliotek i zbiorów, które powinnyby wrócić do legalnych następców“.

== **Biblioteka po św. p. W. A. Maciejowskim** sprzedaną będzie w drodze przetargu sądowego; aukeya — jak donosi „Kuryer warszawski“ w nrze 170 z 8 lipca — rozpocznie się od sumy rs. 2100.

== **Biblioteka c. k. gimnazjum w Tarnowie** — jak czytamy w „Sprawozdaniu“ jego za rok 1883 — wzrosła w ciągu roku ubiegłego o 227 tomów i zeszytów, i liczy obecnie: w oddziale dla profesorów 5553 t. i z., w oddziale zaś dla uczniów

2979 t. i z. Obowiązki jej zawiadowców pełnili w tym czasie prof. J. Kretowicz i dr. Al. Pechnik.

== **Copernicianów** zbioru wyczerpującego nie posiada dotychczas ludna i bogata Warszawa, a studya nad Kopernikiem są w „centrum krajny, do której astronom należał“, wprost niemożliwe. „Oprócz wydań polskich — żali się pan Henryk M. w odcinku tamtejszym! „Gazety polskiej“, nr. 143 z 30 czerwca — niczego więcej z literatury kopernikańskiej w Warszawie odnaleść nie można; biblioteka główna nie posiada nawet dzieła Polkowskiego, że już nie mówię o jego Kopernikianach“. Niemożna tam podobnie znaleźć ani wydania pierwotnego z r. 1543, ani „nadmierzająco obfitych“ w ostatnich czasach wydań niemieckich, ani „kilku bardzo ważnych dla sprawy Kopernika dzieł włoskich“, ogłoszonych w ostatnich latach. Sz. autor odcinka przemawia dlatego za utworzeniem „w stolicy Polski zbioru dzieł tyjących się w ogóle historii nauk ścisłych w Polsce, głównie zaś Kopernika“. „Zbiór ten — dodaje — należałoby w miarę wychodzenia nowych druków kompletować bezustannie, a swoją drogą podług możliwości zaopatrywać z czasem i w dzieła będące już dzisiaj rzadkością bibliograficzną, stanowiące jednak bardzo ważną podstawę do studyów nad Kopernikiem. Koszta jednorazowe urządzenia takiej podręcznej biblioteki nie przeniosłyby pewno kilkuset, najwyżej tysiąca rubli, koszta zaś na kompletowanie po sto rubli na rok pozwoliłyby w niedługim czasie zebrać i rzeczy rzadsze, i z czasem utworzyć zbiór bardzo poważny“. Pan M. sądzi, że „tak stosunkowo drobna sumka znaleźćby się mogła i powinna“, i radzi projektowany zbiór umieścić przy której z większych tamtejszych bibliotek prywatnych, z zastrzeżeniem naturalnie, żeby „wstęp i możność korzystania ze zbioru była dozwolona każdemu, chcącemu na tém polu pracować“.

== **Drukarnia akcydensowa O. Zukerkandla** i syna w Złoczowie, istniejąca tam już od r. 1880 — jak się z przyjemnością dowiadujemy — zaopatrzyła się obecnie w maszynę pospieszłą najnowszej konstrukcyi Marinoniego w Paryżu, jako też w prasę ręczną amerykańską, i zamierza je już z dniem 1 sierpnia b. r. w ruch puścić. Życzenia serdeczne pomysłnego i nadal rozwoju zaszytamy z naszej strony obywatelskiej pracy Sz. przedsiębiorców, którzy zarazem — o ile nam wiadomo — weale ruchliwą księgarnię

prowinicyonalną w tém samym mieście od lat kilku utrzymują.

= **Gazeta lwowska** w nrze 145 z 27 czerwca, w rubryce „Notatki literacko-artystyczne“, zachwyca się bardzo „zewnątrzną stroną“ najnowszych publikacji polskich, drukowanych i oprawianych w Lipsku nakładem galicyjskiej firmy, których „druk i papier nie pozostawiają nic do życzenia“, i o których dlatego żywi „nadzieję, że się szeroko rozejdą między zwolennikami literatury rodzimój“. Wątpimy bardzo, żeby papiernie nasze, intrologatornie i drukarnie, których szczere i wszechstronne popieranie powinno należeć do obywatelskich obowiązków każdego dziennika krajowego, chciały być urzędową „Gazetę“ wdzięczne za to szczególniejszego rodzaju protegowanie przemysłu obcego.

= **Heleniusz**, znany od lat wielu pseudonym, w wydaniu niedawno drugim tomie swoich „Pamiętek polskich“ pomieścił znowu sporo rękopiśmiennych materiałów do dziejów w. XVIII i XIX, nagromadzonych w mało komu dostępnych zbiorach archiwalnych prywatnych. Książkę jego nazywa z téj przyczyny „Czas“ krakowski w nrze 154 z 11 lipca: „silva rerum, niby archiwum małe, series documentorum, zbiór aktów, bez którego ani żadna biblioteka obejść się nie może, ani téż wolno ich pomijać temu, coby kreślić obraz z wieku przeszłego i początku naszego, zbliżyć się do tych okolic i ludzi, z którymi w poufały stosunek wprowadza go to nowe dzieło Heleniusza“.

= **Katalog dubletów**, przeznaczonych na sprzedaż i wymianę — jak z przyjemnością się dowiadujemy — drukuje właśnie biblioteka Towarzystwa przyjaciół nauk poznańskiego.

= **Dr. W. Kętrzyński**, zasłużony dyrektor biblioteki im. Ossolińskich we Lwowie, zwraca obecnie publiczne i prywatne biblioteki polskie, szukając za nowymi materiałami do rozpoczętego jeszcze przez św. p. Bielowskiego pomnikowego wydawnictwa „Monumenta Poloniae historica“, którego jest jednym z głównych redaktorów i najczynniejszym współpracownikiem. Od 17—21 lipca bawił uczonego historyk w Krakowie, robiąc skrzętne po całych dniach poszukiwania w bibliotekach: Akademii umiej., im. Czartoryskich, Jagiellońskiej i kapitulnej.

= **Konkurs** z zapisu św. p. Bieleckiego dla uczniów Uniwersytetu Jag., na temat „Kochanowski w Uniw. krakowskim na

podstawie metryk uniwersyteckich“, ogłosiła Akademia umiej. Termin do końca lutego r. 1884.

= **Księgarnia E. Wendego i Sp.** w Warszawie obchodziła 2 czerwca 25 letni jubileusz istnienia swojego.

= **Dr. Murdziński**, bibliotekarz Towarzystwa lekarskiego krakowskiego, mającego już za sobą wieloletnią przeszłość, w „Sprawozdaniu“ umieszczonem w najnowszym „Roczniku Tow.“ (str VI—VIII), w smutnych barwach kreśli stan dzisiejszy biblioteki jego, która obecnie zaledwie „120 dzieł w 156 tomach, przeszło 300 broszur i kilkadziesiąt tomów pism lekarskich, przeważnie nieskompletowanych“, liczy.

= **Obiadów 365**, znana książka kucharska L. Ówierczakiewiczowej, której nowe, z rzędu już 13 wydanie niedawno się pojawiło, przyniosła dotychczas Sz. autorce tylko 84.000 rubli zysku!

= **Piotrków**, liczący według ostatniego spisu 23.046 mieszkańców, posiada obecnie: 3 drukarnie i litografie, 2 fotograficzne zakłady, 2 intrologatornie i 3 księgarnie, które zatrudniają: 5 fotografów, 28 intrologatorów, 6 księgarzy, 3 litografów i 25 zecerów. Cyfry te podaje J. Kański w świeżo wydanem dziełku „Rys statystyczny m. Piotrkowa, na podstawie danych drugiego jednodniowego spisu dnia 1 kwietnia 1882 r.“, str. 70 i 76—78.

= **Runom** rzekomo słowiańskim, omawianym w ostatnich czasach wielokrotnie, poświęcił świeżo znany zaszczytnie z kilku prac językowych i etnograficznych prof. R. Zawiliński rozprawę p. t. „Kwestya run słowiańskich ze stanowiska lingwistycznego“ (w 8ce, str. 18), której charakter sam nazywa „czysto sprawozdawczym“. Rozebrawszy w niój szczegółowo, na podstawie najnowszych badań naukowych, gramatyczną i graficzną stronę napisów na fabrykacjach umnianych za bytków runicznych, kończy Sz. profesor pracę swoją, drukowaną w „Sprawozdaniu gimnazjum św. Anny“ w Krakowie za r. b., następującą uwagą: „Czas więc ocknąć się z urojeń, a przedewszystkiem w szkolnych podręcznikach historii literatury polskiej nieumieszczać paragrafów, niemających podstawy naukowej, powtarzając za Kucharskim, że wyraz runa prawdopodobnie od rzezań pochodzi!“

= **Stowarzyszenie drukarzy i giserów** w Warszawie, mające „na celu postęp sztuki drukarskiej i niesienie pomocy członkom dotkniętym nieszczęściem“, przy-

jęto na posiedzeniu walnym 7 lipca do wiadomości sprawozdanie zarządu swego za rok ubiegły, i wybrało starszym i podstarszym na następne trzecie pp. Zawiszewskiego, właściciela drukarni, i Gołńskiego, towarzysza sztuki drukarskiej. „Co do postępu sztuki drukarskiej — pisze z tego powodu „Gazeta warszawska“ w nrze 150 z 9 lipca — Stowarzyszenie pomimo wypisywania uczniów i wydawania patentów towarzyszom, na prawdę zbyt mało robi, a właściwie tylko grzeczność nie pozwala powiedzieć, że nic nie robi. Sztuka drukarska, zasadzająca się na znajomości rysunku głosek, na harmonijnym dobieraniu tytułów, na równym ustawianiu wyrazów i unikaniu ich podziału przy końcu wiersza, choćby dlatego nawet kilka poprzednich wierszy przełamać przyszło, na członkowi wyrazów dozwolonem tylko przez gramatykę, na zamykaniu kolumny koniecznym pełnym wyrazem, na jednostajnym i czystym odbijaniu arkuszy i t. p., co wszystko ciekawo znaleźć może wylczone w szacownej książce Ząbkowskiego, sztuka drukarska tak pojmowana i stosowana w najprostszych nawet wydawnictwach, raczej u nas podupada, niż się wznosi. Zapamiętanie wydawnictw periodycznych nad książkowymi wycisnęło oślakane skutki pospiechu i znużenia nie tylko na treści, lecz i na formie zewnętrznej naszych druków, w ogóle dość mizerne wyglądających już nie tylko obok wydawnictw paryskich i londyńskich, ale i wobec druków Wł. L. Anczyca i Sp. w Krakowie. Jeżeli drukarnia J. Noskowskiego zdobyła się na świetne wydanie „Bajek“ Lafontaine, jeżeli oficyna J. Bergera w świeżo wydanych dwóch tomach „Polski XVI w.“ Pawińskiego chlubnie dla siebie przypomina świetne tradycje Elzewirów, jeżeli zakład Ungra, obecnie Jeżyńskiego, zdobył się na nieznanne dotąd w Warszawie pod względem piękności wydanie „Dzień wszystkich“ J. Kochanowskiego, których tom I jest już do rozporządzenia publiczności, to skutek taki przypisać należy wyłącznie usiłowaniu ludzi pojedynczych, nie zaś zbiorowemu dzia-

łaniu Stow. drukarzy i giserów. Stow. nie posiada wcale biblioteki pięknych druków, nie urządza żadnych odczytów z historii drukarstwa i z jego tajemnic technicznych. Może do tego przyjdzie i przyjąć powinno, ale dzisiaj nie z tego“.

— **Święty Alfons Liguori** wydać miał świeżo w Krakowie w odbitce z „Czasu“ rozprawę p. t. „Sobieski w Krakowie po powrocie z Wiednia“, w 8ce, str. 4. Tak zapewnia jedno z miesięcznych pism warszawskich w redagowanej za pomocą nożyc i kleju rubryce p. n. „Nowe książki wydane za granicą, otrzymane w Warszawie w maju“; dodaje nawet, że rozprawę tęj nabyć można w tamtejszych księgarniach za 7 kop. Wyborne! Tu w Krakowie wiadomo, (ob. „Przewodnik bibliogr.“ z r. b., str. 90), że rozprawę pod tytułem powyższym napisał prof. dr. Łepkowski.

— **Towarzystwo św. Łukasza** w Krakowie przygotowało na premią tegoroczną sześć małych kolorowanych obrazków patronów polskich, mianowicie św. Jana Kantego, Jacka, Stanisława Kostki, Jądwigi, Bronisławy i Kunegundy, z których każdy wyjść ma w 100-000 exemplarzy na pospiesznej prasie w krakowskiej litografii Salba. Tow. czyni zarazem starania o wydanie taniach ściennych kolorowanych obrazków religijnych polskich dla ludu wiejskiego, i dzieli się w najnowszym nrze „Przyjaciela sztuki kościelnej“ (str. 77) „pomyślną“ z swoimi czytelnikami wiadomością, że „galicyjski Wydział krajowy w następstwie dłużej już prowadzonych rokowań skłonił się do udzielenia Tow. znaczniejszej zapomogi, częścią w postaci datku częścią jako pożyczki, a to w specjalnym celu poparcia takiego wydawnictwa“.

— **Zabronione w Austrii:** Wiersz p. t. 1683. Kraków, nakł. St. Książka, druk. związkowa, 1883. — O Jani Nepomuckom, jezuitskom habsburskom światom. Warszawa, 1883.

— **Zmarli:** Władysław Ludwik Anczyca, współwłaściciel drukarni w Krakowie, † w Krakowie 28 lipca w 59 roku życia. Cześć jego pamięci!

Kuryerek z najświeższymi nowościami.

W ostatniej chwili donoszą jeszcze o wyjściu świeżo z pod prasy: CARO J. Beata und Halszka. Breslau, Trewendt. 3 marki. — GRAEF C. Karte vom Königreich Polen. Weimar. 1 marka. — JANIK J. Historia ewangelickiego zboru Ustrońskiego. Cieszyn, autor. 60 cnt. — LANCICIUS N. De meditationibus peragendis. Kraków, oo. Jezuiti. 1 złr. 50 cnt. — SOBIESKI St. Zbiór autorów rzymskich, 1 7. Warszawa, Lesman i Świszczowski. 15 kop. — Sprawozdanie szkoły realnej w Tarnopolu. Tarnopol, fundusz szkolny.

OGŁOSZENIA.

KSIĘGARNIA SEYFARThA I CZAJKOWSKIEGO we LWOWIE POSZUKUJE:

1. Tęcza, zbiór poezyi. Lwów, Kallenbach, 1857.

Księgarnia J. B. Langiego w Gnieźnie poszukuje od 1 października r. b. starszego pomocnika. Panowie, którzy także w niemieckich sortymentach pracowali, otrzymają pierwszeństwo. Warunki korzystne a stanowisko stałe. Reflektanci zechcą nadać kopie świadectw i ile możności fotografią swoje.

ZBIÓR ĆWICZEŃ PIŚMIENNYCH DLA SZKOŁ LUDOWYCH POSPOLITYCH, zastosowany do planu naukowego i książek szkolnych obecnie używanych, podręcznik dla nauczycieli, zawierający około 600 opracowanych zadań, ułożył **Stanisław Pallan**, kierownik szkoły w Pilźnie.

Nabyć można u autora po cenie 1 zlr. za exemplarz. (1—3)

PRZEGLĄD sądowy i administracyjny, wychodzi we Lwowie co środy pod redakcją dra Ernesta Tilla. Prenumerata roczna z przesyłką: 7 zlr. = 6 rs. = 20 marek.

Treść nrów 22—28 z 30 maja — 11 lipca 1883: Pojęcie szkody w zbrodni oszustwa, przez dra J. Rosenblatta (22—25); Projekt do ustawy wekslowej dla państwa rosyjskiego i F. Flamma Rzeczą o wekslach i czekach, przez prof. dra L. Piętaka (23—28); O zawarciu małżeństwa w prawie francuskiem, odczyt dra St. Szachowskiego (26—28); Orzeczenia Trybunałów; Praktyka sądowa i administracyjna; Ogłoszenia.

Pod redakcją dra T. Żulińskiego wychodzi we Lwowie miesięcznik:

PRZEWODNIK gimnastyczny, organ towarzystwa gimnastycznego Sokół. Przedpłata roczna: 1 zlr. 20 cnt., z przesyłką 1 zlr. 30 cnt.

Treść nrów 6 i 7 z czerwca i lipca 1883: Ruch mięśniowy i wpływ jego na zdrowie człowieka, przez dra T. Żulińskiego (dok., 6); Ćwiczenia rzędowe, przez A. Durskiego (c. d., 6—7); Jaki cel ma nauka gimnastyki w mieście (7); Sprawy towarzystw gimnastycznych; Kronika; Bibliografia.

SZKOŁA, tygodnik pedagogiczny, organ Towarzystwa pedagogicznego, wychodzi we Lwowie pod redakcją Bolesława Baranowskiego. Cena roczna: w państwie austriackiem 4 zlr., dla zagranicy 3 talary.

Treść nrów 21—29 z 26 maja — 21 lipca 1883: Wychowanie fizyczne wobec reformy gimnazyów, przez dra St. Stodolaka (21—25); W sprawie pisowni polskiej, przez Br. Trzaskowskiego (21—22); Luźne zapiski pedagogiczne (22); O chwiejnem postępowaniu w szkole, przez Klimondę z Krakowa (23); Na stryjskich szlakach, przez B. Baranowskiego (24); Sobieszciana (25); Program XVII walnego zgromadzenia Tow. pedagog. w Stryju (26); Jeszcze o tém, co nasze dzieci czytać mają (26); Sunderlandzka katastrofa (26); Reforma węgierskich gimnazyów i szkół realnych (27—29); Słowo do samoistnych nauczycielek przy szkołach wiejskich, przez J. N. W. (27); O deklinacji rzeczowników niemieckich (28—29); Przegląd literatury dla młodocianego wieku; Korespondencye; Sprawy Tow. pedagog.; Wiadomości bieżące.

Najnowsze wydawnictwa księgarni

GEBETHNERA I WOLFFA

w Warszawie:

- BYKOWSKI Piotr Jaxa. Sądy podkomorskie, powieść starszszlachecka. 1 rs. 50 kop.
- DICKSTEIN S. Arytmetyka w zadaniach, część I, liczby całkowite, z drzeworytami w teście. Karton. 60 kop.
- EBERS J. Siostry, romans egipski, przełożył z niemieckiego Gustaw Czernicki. 1 rs. 35 kop.
- GURLT Adolf dr. Górnictwo i hutnictwo, krótki wykład historycznego i technicznego rozwoju górnictwa i hutnictwa, przełożył z 2go niem. wydania Wincenty Kosiński, ze 109ma drzeworytami w teście. 2 rs.
- HARRES B. Budownictwo wiejskie, praktyczny podręcznik dla budowniczych i rzemieślników, dla szkół rzemieślniczych i budownictwa, dla gospodarzy wiejskich i leśniczych, 2gie przerobione i powiększone wydanie przez architekta Edwarda Harresa, przekład z niemieckiego, z 371 drzeworytami. 2 rs. 40 kop.
- HAUBNER dr. Weterynaryja gospodarska, choroby wewnętrzne i zewnętrzne zwierząt domowych, przełożył z niemieckiego dr. M. Laurysiewicz, wydanie 2gie. 3 rs.
- J. Antoni dr. Opowiadania historyczne, serya IIIcia, 2 tomy. 3 rs.
— Z przeszłości Polesia kijowskiego, opowiadania historyczne. 80 kop.
— Niewiasty kresowe, opowiadania historyczne. 1 rs. 50 kop.
- JAROCHOWSKI Kazimierz. Nowe opowiadania i studia historyczne. 3 rs.
- KARASOWSKI Maurycy. Fryderyk Chopin, jego życie, listy i dzieła, 2 tomy. 3 rs.
- KARWICKI Józef Dunin. Szkice obyczajowe i historyczne. 1 rs. 20 kop.
- KONOPNICKA Marya. Poezye, serya pierwsza, wydanie drugie. 1 rs 50 kop.
— Serya druga. 1 rs. 50 kop.
W ozdobnej oprawie każdy tom po 2 rs., z brzegami złożonymi po 2 rs. 40 kp.
- KOZIEBRODZKI Władysław hr. Komedye jednoaktowe, serya I. 1 rs. 20 kp.
- KRASZEWSKI Kajetan. Pod wyrokiem, opowiadanie z lat 1706—1713, dwa tomy w jednym. 1 rs 80 kop.
- PROCHASKA Antoni. Ostatnie lata Witolda, studyum z dziejów intrygi dyplomatycznej. 2 rs. 50 kop.
- ŁYSKOWSKI Ignacy. Trzy nauki gospodarskie dla włościańskich gospodarzy: o płodozmianie czyli wielopolowém gospodarstwie, o nawozach i o uprawie roli, wydanie nowe. 15 kop.
- SMOLKA Stanisław. Szkice historyczne, 2 tomy. Każdy tom po 2 rs.
- SUPIŃSKI Józef. Pisma, wydanie 3cie, przejrzone i znacznie pomnożone, 5 tomów. 6 rs.
- SZUJSKI Józef. Opowiadania i roztrząsania historyczne, pisane w latach 1875—1880. 3 rs.
- WILCZYŃSKI A. Na manowcach, dzieje zwykłego śmiertelnika. 1 rs. 50 kop.
— Woły robocze, obrazki z życia poczciwców. 1 rs. 20 kop.

Księgarnia G. Gebethnera i Spółki w Krakowie

otrzymała na skład następujące dzieła:

- ANCZYC Wł. L. Tyrteusz. 15 cnt.
- Aspiracye polityczne porozbiorowe narodu polskiego, napisał Stanisław Z..... wyd. 2gie przejrzane. 4 zlr.
- BUKOWSKI Julian ks. Dzieje reformacyi w Polsce od wejścia jęj do Polski aż do jęj upadku według najnowszych źródeł, tom I: Początki i terytoryalne rozprzestrzenienie się reformacyi, z mapą dyecezyi krakowskiej XVI wieku. 4 zlr. 50 cnt.
- CHEŁMECKI Jan ks. Słowo o odsieczy Wiednia, z okazji 200nej rocznicy na d. 12 września 1883 r. przypadającj. 40 cnt.
- D.... Adam. Znaczenie pozytywizmu w urobieniu dogmatów chrześciańskich, studjum z filozofii dziejowej. 60 cnt.
- GADON L. Z życia Polaków we Francyi, rzut oka na 50letnie koleje Towarzystwa historyczno-liter. w Paryżu, 1832—1882. 1 zlr. 50 cnt.
- GNATOWSKI Jan. Listy z Konstantynopola. 1 zlr.
- GORZKOWSKI Maryan. Wskazówki do nowego obrazu Jana Matejki Sobieski pod Wiedniem. 10 cnt.
- HOSZOWSKI Konstanty dr. O ubyłych kościołach w Krakowie. 60 cnt.
- JĄSKOWSKI Jan Nepomucen. Poezye, z portretem autora. 2 zlr.
- KALLAY Benjamin, austro-węgierski wspólny minister skarbu. Na granicy Wschodu i Zachodu, przekład i komentarz. 65 cnt.
- KIRKOR A. H. O znaczeniu i ważności zabytków pierwotnych oraz umiejętném ich poszukiwaniu, wyd. 3cie. 60 cnt.
- KULCZYŃSKI Leon dr. Wykształcenie nauczycieli gimnazyaln. 1 zlr.
- LELIWA Ludwik Piotr. Jan Sobieski i jego wiek, tom I i II. Każdy tom po 2 zlr.
- LEWALD Michał. Kilka myśli o błędnych kierunkach społeczności. 1 zlr.
- MOLIN Jan dr. Ćwiczenia niemieckie dla szkół średnich, część I na pierwszą klasę. 50 cnt.
- Gramatyka języka niemieckiego dla szkół średnich. 80 cnt.
- PIOTROWSKI CORVIN Jan Kazim. Jezuci, tom I. 2 zlr. 50 cnt.
- ROSTAFIŃSKI Józef. Jechać, czy nie jechać w Tatry. 25 cnt.
- SKRZYŃSKI St. Andrzej hr. Zamojski i jego program polityczny. 30 cnt.
- SUCHECKI Mirosław. Stenografia polska, wydanie drugie poprawione i uzupełnione. 50 cnt.
- SUPIŃSKI Józef. Siedm wieczorów, opowiadania z życia społecznego, wydanie szóste przejrzane i znacznie pomnożone. 20 cnt.
- Teka Nieczui, posłanie Im. pana Nieczui do Małych Polaków i Czerwonych Rusinów a które téz i Wielcy Polacy na czas sobie czytać mogą dla zbudowania i dla krotchwili. 2 zlr. 75 cnt.
- ZAWILINSKI Roman. Kwestye run słowiańskich ze stanowiska lingwistycznego. 30 cnt.

Podpisana firma księgarska podaje niniejszém do publicznej wiadomości, że na mocy dekretu Wysokiego c. k. Namiestnictwa we Lwowie z dnia 23 czerwca 1883 l. 35.420, otworzyła w Złoczowie z dniem 1 sierpnia 1883

DRUKARNIĘ

zaopatrzoną

w maszynę pospieszną najnowszéj konstrukcyi
Marinoniego

i prasę ręczną amerykańską.

Przyjmuje zatem wszelkie w zakres drukarstwa wchodzące zlecenia pod najkorzystniejszymi warunkami, rękując za ich gorliwe i sumienne wykonanie. Czcionki nowe, gustowne i różnorodne, papier tylko z pierwszorzędnych fabryk sprowadzany i we wielkim wyborze na składzie.

Z wysokiém poważaniem

O. ZUKERKANDEL i SYN

(1-2)

księgarnia i drukarnia.

Księgarnia F. H. Richtera (H. Altenberga) we Lwowie

rozpoczyna w jesieni b. r. wydawnictwo

DZIEŁ POETYCZNYCH i DRAMATYCZNYCH

FRYDERYKA SCHILLERA,

(w przekładach najlepszych polskich tłumaczy)

obficie i wytwornie ilustrowane.

Jest to pierwsze w języku polskim zbiorowe wydanie tego znakomitego pisarza, którego dzieła tłumaczone są na wszystkie języki świata cywilizowanego.

Ułożeniem ich, jak również całą redakcyą zajął się zaproszony do tego przez wydawcę dr. Albert Zipper, znany zaszczytnie tłumacz i pisarz, oraz i głęboki znawca języka i literatury niemieckiej.

Dzieła poetyczne i dramatyczne Frydr. Schillera wyjdą w około 35 zeszytach z przeszło 160 pięknymi ilustracyami, i obejmą dwa spore tomy w formacie wielkim 8vo.

Cena zeszytu 45 centów = 75 fen. = 40 kop. Prenumeratę przyjmują wszystkie księgarnie w kraju i za granicą.

Lwów, 10 lipca 1883.

Wydawca i redaktor odpowiedzialny **dr. Władysław Wisłocki.**